

CRNA GORA
SKUPŠTINA
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-63-8/18-43/
Podgorica, 5. decembar 2018. godine

IZVJEŠTAJ
SA KONFERENCIJE ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE
ORGANIZOVANE POVODOM MEĐUNARODNOG DANA LJUDSKIH PRAVA
NA TEMU „ZAŠTITA PODATAKA O LIČNOSTI U CRNOJ GORI-
ZAKONODAVSTVO I PRAKSA“,
5. DECEMBRA 2018. GODINE

U susret Međunarodnom danu ljudskih prava, Odbor za ljudska prava i slobode je organizovao Konferenciju na temu „Zaštita podataka o ličnosti u Crnoj Gori - zakonodavstvo i praksa“. Konferencija je održana u Skupštini Crne Gore 5. decembra 2018. godine.

Na Konferenciji su učestvovali: poslanici dr Halil Duković, dr Suad Numanović, Mirsad Murić, mr Mihailo Anđušić i dr Nedžad Drešević, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore Šučko Baković, načelnica Odjeljenja za zaštitu podataka o ličnosti i slobodan pristup informacijama u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zora Čizmović, predsjednik Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama Muhamed Gjokaj, savjetnica za vladavinu prava i pretpristupne aktivnosti u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori Barbara Rotovnik, predstavnica UNHCR-a za Crnu Goru Roberta Montavecchi, saradnik u Predstavništvu UNHCR-a za Crnu Goru Slobodan Raščanin, konsultantkinja u programu dječje zaštite u Predstavništvu UNICEF-a u Crnoj Gori Nada Đurović Martinović, saradnik u Predstavništvu UNDP-ija u Crnoj Gori Miloš Popović i koordinator Programa ljudskih prava i pravde u NVO “Građanska alijansa” Milan Radović.

Na Konferenciji su govorili: dr Halil Duković, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, Šučko Baković, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zora Čizmović, načelnica Odjeljenja za zaštitu podataka o ličnosti i slobodan pristup informacijama u Ministarstvu unutrašnjih poslova i Muhamed Gjokaj, predsjednik Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama. Moderator Konferencije je bio Milan Radović, koordinator Programa ljudskih prava i pravde u NVO “Građanska alijansa”.

Dr Halil Duković je podsjetio da je Odbor za ljudska prava i slobode u prethodnom periodu u skladu sa planovima aktivnosti posebnu pažnju, između ostalog, posvećivao zaštiti podataka o ličnosti, kako u okviru zakonodavne, tako i u sklopu nadzorne funkcije Skupštine. Ocijenio je da se jedino koordiniranim aktivnostima i multisektorskim pristupom može doprinijeti afirmaciji, promociji, poštovanju i zaštiti ljudskih prava i sloboda. Okupljanje u ovom sastavu je prilika da sagleda do sada učinjeno u oblasti zaštite podataka o ličnosti i izazovi sa kojima se naše društvo i nadležne institucije suočavaju, kao i mogućnosti njihovog rješavanja. Predsjednik je naglasio da je zaštita ličnih podataka, u smislu zaštite privatnosti, jedno je od osnovnih ljudskih prava i neophodno je za pravilno funkcionisanje svakog demokratskog društva. Osnovni standardi zaštite privatnosti definisani su univerzalnim vrijednostima međunarodne zajednice, kao i ugovorima, sporazumima i konvencijama koje je Crna Gora inkorporirala u svoj pravni sistem.

O značaju zaštite ličnih podataka govori i činjenica da je jedan od bitnih uslova za dobijanje vizne liberalizacije u Crnoj Gori bio usvajanje Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i formiranje Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, kao nadzornog organa u ovoj oblasti.

Ukazao je da je potreba za obradom podataka, pa i ličnih, sve veća, a razvoj tehnoloških dostignuća i mogućnosti je gotovo neograničen. Razvoj nauke i tehnologije, posebno savremenih komunikacija i novih informacionih sistema ima nesporno korisne efekte, ali se, istovremeno, stvaraju i pretpostavke za nove oblike ugrožavanja ljudske privatnosti, odnosno zloupotrebe podataka o ličnosti.

Istakao je da se zaštita ličnih podataka u Crnoj Gori obezbjeđuje primjenom normi pravnog okvira koji čine Ustav, ratifikovani međunarodni ugovori i opšte prihvaćena pravila međunarodnog prava, kao i domaće zakonodavstvo.

Predsjednik Duković je saopštio da je u cilju postizanja napretka u oblasti zaštite ličnih podataka i slobodnog pristupa informacijama značajna bila podrška Misije OEBS-a u Crnoj Gori koja je važan partner u sprovođenju reformi i jačanju demokratskog razvoja našeg društva.

Kada je riječ o dešavanjima na nivou Evropske unije u ovoj oblasti, saopštio je da je Evropska unija u aprilu 2016. godine usvojila novu legislativu koja se sastoji od Opšte uredbe o zaštiti podataka o ličnosti i Direktive o zaštiti podataka od strane nadležnih organa za postupanje u krivičnim stvarima čija primjena je počela u maju ove godine. Jedan od ciljeva Opšte uredbe o zaštiti podataka o ličnosti jeste da nivo zaštite podataka o ličnosti bude isti na cijeloj teritoriji Evropske unije.

Učesnike Konferencije je upoznao sa aktivnostima Odbora za ljudska prava i slobode realizovanim u okviru zakonodavne i nadzorne funkcije Skupštine. Podsjetio je da je Odbor pored razmatranja Predloga zakona o zaštiti podataka o ličnosti 2008. godine, u skladu sa Planom aktivnosti za 2012. godinu, a shodno Preporukama iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije i Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2011. godinu, 2012. godine u paketu razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, Predlog zakona o slobodnom pristupu informacijama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka, koje je kasnije usvojila Skupština Crne Gore čime je preciznije regulisana ova oblast u cilju uspostavljanja ravnoteže između prava građanina i javnosti „da zna“ i potrebe da se štiti privatnost pojedinca i spriječi nanošenje štetnih posledica po javne interese. Tadašnjim izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti postigla se usklađenost sa relevantnim međunarodnim dokumentima i propisima koji se odnose na oblast zaštite podataka o ličnosti i privatnosti ličnosti. Osvrnuo se i na donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u martu 2017. kojim je decidno propisano da je neophodna saglasnost Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama kada se uvodi video nadzor javnih površina. S tim u vezi, naglasio je da se izmjenama Zakona pristupilo nakon Zaključka koji je Skupština Crne Gore donijela na predlog Odbora za ljudska prava i slobode, povodom razmatranja Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2015. godinu kojim je ukazano na problem postavljanja video nadzora od strane fizičkih lica na način da se nadzorom pokrivaju i javne površine i ocijenjeno da je neophodno produbljivanje saradnje između Agencije i drugih nadležnih državnih organa kako bi se uspostavila kontrola i rješavao navedeni problem.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je podsjetio da je u okviru kontrolne i nadzorne uloge Odbor razmotrio osam godišnjih izvještaja o zaštiti ličnih podataka i pet izvještaja o stanju u oblasti pristupa informacijama. Prvi godišnji Izvještaj o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i stanju zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori u 2010. godini Odbor je razmotrio u martu 2011. godine i tom prilikom ocijenjeno je da stanje u oblasti zaštite ličnih podataka nije na zadovoljavajućem nivou. Poslednji Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori za 2017. godinu razmotren je u junu 2018. godine, a Skupština Crne Gore u julu 2018. godine, na predlog Odbora, donijela Zaključak (u deset tačaka). Konstantovan je kontinuirani napredak u oblasti zaštite ličnih podataka koji je postignut nadzorom Agencije, ali i brojnim edukacijama, čime se doprinijelo jačanju svijesti i znanja o važnosti zaštite ličnih podataka.

Zaključio je da je Odbor za ljudska prava i slobode u proteklom periodu dao značajan doprinos, ne samo u donošenju propisa iz oblasti zaštite podataka o ličnosti, već i u praćenju njihove implementacije. Ocijenio je da se zaštiti ličnih podataka svakim danom daje sve veći značaj, tako da su pomaci evidentni i mjerljivi, a zajedničko djelovanje svih subjekata je preduslov da se svijest o značaju zaštite ličnih podataka podigne na još viši nivo. Odbor za ljudska prava i slobode će i u narednom periodu, u skladu sa svojom nadležnošću, preduzimati aktivnosti u ovoj oblasti.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore Šučko Baković je saopštio da se pravo na privatnost definiše na različite načine, a najsazetija definicija pod ovim terminom podrazumijeva „pravo da se bude sam“ ili „pravo da budem ostavljen na miru“. Zaštita podataka o ličnosti važna je sa stanovišta zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda i u direktnoj je vezi sa pravom na privatnost, slobodom izražavanja i okupljanja. Države imaju obavezu da poštuju pravo na privatnost koje mogu da ograniče jedino u slučajevima kada je to u skladu sa zakonom i neophodno u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti, javne bezbjednosti ili ekonomske dobrobiti države, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Podsjetio je da pravo na privatnost tretiraju svi crnogorski ustavi, počev od Ustava Knjaževine Crne Gore iz 1905. Važeći Ustav Crne Gore jemči nepovredivost privatnosti, zaštitu podataka o ličnosti,

zabranjuje upotrebu podataka o ličnosti van namjene za koju su prikupljeni i uređuje da svako ima pravo da bude upoznat sa podacima koji su prikupljeni o njegovoj ličnosti, kao i pravo na sudsku zaštitu u slučaju zloupotrebe.

Ukazao je da zaštitu podataka o ličnosti u Crnoj Gori uređuje više zakona, ali je Zakon o zaštiti podataka o ličnosti temeljni zakon čiji poseban kvalitet predstavlja činjenica što je njime, po prvi put u Crnoj Gori, ustanovljena nezavisna Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama. Zakon se temelji na savremenom konceptu prava na privatnost koji naglasak stavlja na tzv. kontrolu informacija od strane građana.

Zaštitnik je istakao da smo svakodnevno svjedoci da se od građana traže različiti podaci, a da se građani ne interesuju da li subjekt koji traži podatke postupuje u skladu sa zakonom. Zaštitnik je u dosadašnjem radu imao nekoliko slučajeva u vezi sa pravom na privatnost i zaštitom podataka o ličnosti. Naglasio je da institucija Zaštitnika postupuje u segmentu zaštite prava na privatnost, a kada je u pitanju zaštita podataka o ličnosti postupanje je u nadležnosti Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama. Saopštio je da se građani nerijetko obraćaju Zaštitniku tražeći da provjeri postupanje pojedinih organa, posebno Uprave policije i Agencije za nacionalnu bezbjednost u odnosu na pravo na privatnost i prikupljanje podataka o njima. S obzirom da su ova pitanja uređena posebnim zakonima, Zaštitnik je u nekoliko slučajeva neposredno provjeravao evidencije i vršio uvid u spise i baze podataka organa. U svim obrađenim slučajevima nije utvrđeno nezakonito postupanje organa u odnosu na prikupljanje i obradu podataka o ličnosti, odnosno nije utvrđena povreda prava na privatnost. Ukazao je da Institucija u ovakvim slučajevima primjenjuje standarde ustanovljene u jurisprudenciji Evropskog suda za ljudska prava.

Podsjetio je na slučaj krađe identiteta i zloupotrebe fotografije na internetu jednog lica koji se desio prije nekoliko godina. Kako u tom momentu u Krivičnom zakoniku nije postojala inkriminacija takvog djela, institucija Zaštitnika je uputila preporuku Ministarstvu pravde za dopunu Krivičnog zakonika čime bi se inkriminirala radnja krađa identiteta, što je i realizovano.

Zaštitnik je mišljenja da u ovoj oblasti treba još da se radi i da je pred organima i institucijama još puno izazova, jer se pravo na privatnost svakodnevno krši u različitim oblastima društvenog života. Građani još uvijek nemaju dovoljno znanja kako da zaštite svoju privatnost zbog čega je neophodno više raditi na promociji i mehanizmima zaštite ovog prava.

Zora Čizmović, načelnica Odjeljenja za zaštitu podataka o ličnosti i slobodan pristup informacijama u Ministarstvu unutrašnjih poslova je informisala o aktivnostima koje Ministarstvo preduzima na pripremi novog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, planiranog za IV kvartal 2019. Uz podsjećanje da se Crna Gora članom 81 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju obavezala da uskladi svoje zakonodavstvo u oblasti zaštite podataka o ličnosti sa zakonodavstvom Zajednice i međunarodnim standardima o privatnosti, saopštila je da je ratifikovana Konvencija Savjeta Evrope o zaštiti lica u odnosu na automatsku obradu ličnih podataka i usvojen Zakon o potvrđivanju Dodatnog protokola uz Konvenciju za zaštitu pojedinaca u pogledu automatske obrade ličnih podataka. Informisala je da se ovih dana preduzimaju aktivnosti na potpisivanju Protokola kojim se mijenja Konvencija o zaštiti lica u odnosu na automatsku obradu ličnih podataka. Pojasnila je da je izmjena ove Konvencije neophodna iz razloga što je donijeta 1981. godine kada su informacione tehnologije bile manje razvijene. Podsjetila je da je Vlada Crne Gore u novembru 2018. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli gdje je inkorporirana Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta o upotrebi podataka iz evidencije podataka o putnicima u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i krivičnog gonjenja krivičnih djela terorizma i teških krivičnih djela. Predlog zakona je dobio pozitivno mišljenje Evropske komisije i vrlo brzo će biti u skupštinskoj proceduri.

Važećim Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti stvorene su sve pravne pretpostavke za zaštitu ličnih podataka u Crnoj Gori. Zbog novih regulativa i direktiva na evropskom nivou, potrebno je donijeti novi zakon. Naglasila je da je Ministarstvo unutrašnjih poslova formiralo Radnu grupu za izradu novog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti radi njegovog usaglašavanja sa Regulativom Evropskog parlamenta i Savjeta o zaštiti fizičkih lica u vezi sa obradom ličnih podataka i Direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta o zaštiti fizičkih lica u vezi sa obradom ličnih podataka od strane nadležnih organa u svrhe sprečavanja, istrage ili gonjenja za krivična djela ili izvršenje krivičnih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka. Po novom zakonu moći će da postupaju organi koji se bave zaštitom podataka o ličnosti, kako u civilnom sektoru, tako i u bezbjednosnim službama. Izrazila je žaljenje što predstavnici nevladinog sektora, i pored poziva, nijesu iskazali interesovanje za učešće u Radnoj grupi. Ocijenila je

da priprema ovog zakona predstavlja veliki izazov za Crnu Goru, jer se na drugačiji način stvaraju obaveze onih koji obrađuju lične podatke, uvodi se obavezni ovlašćeni službenik za zaštitu ličnih podataka koji će biti spona između organa, odnosno privatnog sektora i Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama. Direktivom se posebna pažnja posvećuje upotrebi ličnih podataka maloljetnika, saglasnosti roditelja i staratelja za obradu ličnih podataka njihove djece i upotrebi ličnih podataka djece na internetu. Ocijenila je da su veliki izazovi za Agenciju čija uloga i značaj će biti još veći. Najavila je da Ministarstvo planira da sprovede medijske kampanje o odredbama novog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti kako bi se građani informisali o istom. Pozvala je poslanike, ali i predstavnike međunarodnih i nevladinih organizacija da se aktivno uključe u javnu raspravu o ovom predlogu zakona kada isti bude pripremljen.

Predsjednik Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama Muhamed Gjokaj je istakao da se podaci o ličnosti ne kriju, već se štite i nigdje u svijetu ne postoji apsolutna zaštita podataka o ličnosti. Riječ je o „dinamičnom“ pravu koje prati razvoj društva. Ocijenio je da je devetogodišnji rad Agencije obilježen mjerljivim rezultatima na unapređenju zaštite ličnih podataka. Agencija je dala doprinos u samoj izmjeni zakonskih propisa kako bi se stepen zaštite podigao na viši nivo, o čemu svjedoči i njihov doprinos izmjeni Zakona o biračkom spisku. Istakao je da je Agencija dala direktan doprinos izmjeni Obrasca za privremenu spriječenost za rad jer je inicirala brisanje šifre dijagnoze, što predstavlja jedinstven slučaj i u državama Evropske unije. Takođe, Agencija je doprinijela promjeni načina obrade ličnih podataka u bazi katastra, obrade JMBG prilikom formiranja broja transakcionog računa kod jedne poslovne banke, promjeni načina postupanja sa ličnim dokumentima prilikom ulaska u poslovne prostore i načina dostavljanja podataka policiji od strane telekomunikacionih operatera.

Smatra da je Agencija izgradila prepoznatljiv imidž i da se percipira kao institucija koja je, prije svega, servis građana po čijim zahtjevima se i vrši nadzor. Saopštio je da su rijetki subjekti koji ne postupe po nalogima Agencije zbog čega je njihov dosadašnji rad uglavnom baziran na edukativnim i kontrolnim mjerama.

Informisao je da se u Agenciji ozbiljno bave transponovanjem Opšte uredbe o zaštiti podataka o ličnosti (GDPR) u Zakon o zaštiti ličnih podataka sa tendencijom da građani Crne Gore uživaju zaštitu ličnih podataka, kao i građani Evropske unije. Naglasio je da je u novembra 2018. godine Agencija dobila status posmatrača u Evropskom odboru za zaštitu podataka, nezavisnom tijelu čiji zadatak je da obezbjeđuju dosljednu primjenu Opšte uredbe o zaštiti podataka o ličnosti. Pojasnio je da je teritorijalna primjena Opšte uredbe o zaštiti podataka šira od područja EU. Novim zakonom o zaštiti podataka o ličnosti biće unaprijeđen stepen zaštite ličnih podataka i uvedena strožija kaznena politika. Naglasio je da period do donošenja novog zakona treba iskoristiti za edukovanje rukovalaca zbirkama ličnih podataka i građana.

Pored obaveze imenovanja službenika za zaštitu ličnih podataka, Opštom uredbom o zaštiti podataka o ličnosti definiše se i pravo na zaborav, privatnost po dizajnu i privatnost po pravilu. Pravo na zaborav predstavlja pravo da pojedinac od obrađivača zatraži brisanje podataka, a stiče se ukoliko pojedinac opozove saglasnost za obradu podataka, ako lični podaci više nijesu neophodni za postizanje svrhe obrade i ako su nezakonito obrađivani. Navedeno znači da će podaci objavljeni na internetu brisanjem biti nedostupni, što do sada nije bio slučaj. Pravo na zaborav je uvedeno na osnovu presude Evropskog suda za ljudska prava u slučaju „Google protiv Španije“ kada je odlučeno da građani imaju pravo da njihovi podaci budu izbrisani iz rezultata pretrage. Takođe, nova regulativa predviđa da je potrebno kreirati procese obrade podataka i informacione sisteme u koje će biti implementirane mjere zaštite ličnih podataka i načela obrade, pri čemu će podaci biti obrađivani samo u obimu neophodnom za postizanje svrhe obrade i u skladu sa njihovom namjenom. Mišljenja je da ne treba žuriti sa usvajanjem novog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti kako bi se utvrdio najbolji model primjenljiv za naše društvo, a građanima pružila najbolja zaštita ovog prava. U 2019. godini Gjokaj očekuje realizaciju četiri projekta koji treba da doprinesu unapređenju rada Agencije.

Zaključio je da će usvajanjem novog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u koji će biti transponovane odredbe GDPR-a građanima Crne Gore biti omogućen nivo zaštite ličnih podataka koji imaju građani Evropske unije.

Tokom diskusije u kojoj su učestvovali članovi Odbora dr Suad Numanović i Mirsad Murić, Muhamed Gjokaj, predsjednik Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama i predsjednik Odbora dr Halil Duković ocijenjeno je da u narednom periodu posebnu

pažnju treba posvetiti edukaciji građana kako bi bili upoznati sa njihovim pravima, a posebno sa pravom na privatnost.

Član odbora dr Suad Numanović smatra da u ovom trenutku imamo dobar zakonodavni okvir koji omogućava zaštitu podataka o ličnosti, ali je upitno da li se u potpunosti implementira. Podsjetio je na slučaj iz 2011. godine kada su tri maloljetne djevojčice iz Dječjeg doma „Mladost“ bile mjesecima u medijima, a da se nije zaštitio njihov identitet. Takođe, ukazao je da se svakodnevno posredstvom medija građani pozivaju da učestvuju u humanitarnim akcijama za liječenje djece u inostranstvu ili za pomoć socijalno ugroženim porodicama, a pri tom se ne vodi računa o zaštiti prava na privatnost djece. Na ovaj način otkriva se niz podataka o ličnosti, uključujući i zdravstvenu dijagnozu djeteta. Ocijenio je da mediji sa posebnim senzibilitetom, poštujući lične podatke i pravo na privatnost, treba da izvještavaju o djeci i porodicama koje su u stanju socijalne potrebe. Smatra da akcenat treba da bude na edukaciji djece i mladih kako bi od najranijeg perioda bili oprezni prilikom davanja sopstvenih ličnih podataka. Saglasan je sa ocjenom da izradi novog Zakona treba pristupiti postepeno i da ne treba žuriti sa njegovim donošenjem ukoliko se prethodno ne stvore preduslovi za njegovu primjenu.

Član Odbora Mirsad Murić smatra da Crna Gora preduzima korake kako bi bila u samom vrhu evropskih država po pitanju zaštite ličnih podataka. Mišljenja je da posebnu pažnju treba posvetiti edukaciji sudija, advokata i građana o zaštiti podataka o ličnosti.

Muhamed Gjokaj je podsjetio da je Agencija u slučaju kršenja prava na privatnost djevojčica iz Dječjeg doma „Mladost“ obavila inspekcijski nadzor nakon kojeg je uspostavljen efikasan sistem zaštite u institucijama za zbrinjavanje djece. Takođe, povodom ovog slučaja Agencija je uputila preporuku svim medijskim kućama da pri izještavanju o osjetljivim temama prvenstveno vode računa o najboljem interesu djeteta. Saopštio je da je nedavno predmet nadzora Agencija bio i jedan centar za socijalni rad koji je lične podatke korisnika dao na korišćenje bez pravnog osnova. Nakon ovog slučaja Agencija je sprovela obuku službenika centara za socijalni rad iz svih opština.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je mišljenja da građani nedovoljno poznaju prava koja proizilaze iz Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i da zato prihvataju kršenje njihovih prava. Smatra da nije obaveza građana da poznaju svaki zakon kako bi se upoznali sa svojim pravima, već je obaveza institucija da im približe zakone. Podsjetio je da je Odbor održao javne tribine u različitim gradovima širom Crne Gore, ostvarujući na taj način direktan kontakt sa građanima na lokalnom nivou sa ciljem da ih informiše o odredbama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zakona o zabrani diskriminacije i Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom.

Učesnici Konferencije su zaključili da su ljudska prava svih nas pojedinačno, na svakom mjestu i svakog dana, a da je obilježavanje Međunarodnog dana ljudskih prava samo prilika da se svima skrene pažnja na obavezu poštovanja ljudskih prava i sloboda i uvažavanja drugog i drugačijeg.

Na Konferenciji Odbora za ljudska prava i slobode povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava usvojeni su sledeći

ZAKLJUČCI

1. Učesnici Konferencije Odbora za ljudska prava i slobode povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava 2018. godine saglasni su da **ljudska prava treba uživati i štiti na svakom mjestu i svakog dana**, a obilježavanje Međunarodnog dana ljudskih prava samo je prilika da se svima skrene dodatna pažnja na obavezu poštovanja ljudskih prava i sloboda i načela jednakosti i ravnopravnosti koja su promovisana Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima. Uvjereni su da se samo **koordiniranim, multisektorskim pristupom i saradnjom svih nadležnih** subjekata, uz podršku međunarodnih organizacija i partnerstvo sa nevladinim organizacijama, **može doprinijeti daljem napretku u oblasti ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori.**

2. **Zaštita ličnih podataka, u smislu zaštite privatnosti, jedno je od osnovnih ljudskih prava koje je neophodno za pravilno funkcionisanje svakog demokratskog društva, što je prepoznato i u Ustavu Crne Gore** kojim se jemči zaštita podataka o ličnosti i zabranjuje upotreba podataka o ličnosti van namjene za koju su prikupljeni. Takođe, propisuje se da svako ima pravo da bude upoznat sa podacima koji su prikupljeni o njegovoj ličnosti i pravo na sudsku zaštitu u slučaju zloupotrebe.
3. Učesnici Konferencije su saglasni da postoji **kontinuirani napredak u oblasti zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori** koji je postignut nadzorom Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, ali i brojnim edukacijama, čime se doprinijelo vidljivim jačanju svijesti i znanja o važnosti zaštite ličnih podataka.
4. Ocijenjeno je da su **nekadašnji najčešći slučajevi kršenja prava na zaštitu ličnih podataka** putem obrade jedinstvenog matičnog broja građanina, nesrazmjernog kopiranja ličnih karata i nekontrolisane upotrebe video nadzora u praksi **sve manje prisutni**, što takođe ohrabruje i svjedoči o ostvarenom napretku u oblasti zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori.
5. Polazeći od činjenice da živimo u svijetu razvijenih elektronskih komunikacija i da su podaci o ličnosti sve dostupniji, a nove tehnologije omogućavaju masovnu i selektivnu obradu podataka, dostupnost informacija bez ikakvih vremenskih i drugih ograničenja, profilisanje naših navika i interesa, praćenje lokacije na kojoj se nalazimo, kao i brz prenos podataka iz zemalja u kojima je privatnost u većoj mjeri zaštićena u zemlje u kojima to nije slučaj, **izazovi u zaštiti ličnih podataka su sve veći i neophodno je uložiti dodatne napore na razvijanju svijesti, edukaciji i informisanju javnosti, ali i unapređenju mehanizama sankcionisanja onih koji zloupotrebljavaju lične podatke.**
6. Ohrabruje se Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama **da preduzme dodatne aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta i intenzivira obuke službenika** radi upoznavanja sa standardima i međunarodnom praksom u oblasti ljudskih prava, čime bi se ostvario dalji napredak u njenom radu kako bi bila prepoznata kao snažan i pouzdan institucionalni mehanizam zaštite ličnih podataka.
7. Učesnici Konferencije očekuju da će se **usvajanjem novog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti** koji priprema Radna grupa formirana od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, usaglašenog sa Opštom uredbom o zaštiti ličnih podataka 2016/679, kao jednim od najkompleksnijih propisa usvojenih na nivou Evropske unije i usvajanjem novih standarda u oblasti zaštite ličnih podataka, **crnogorski normativni okvir u potpunosti uskladiti sa onim koji se primjenjuje u Evropskoj uniji** čime će se stvoriti **normativne pretpostavke da se građanima Crne Gore obezbijedi nivo zaštite ličnih podataka kao građanima Evropske unije.**
8. Izvještaj sa Zaključcima Odbora za ljudska prava i slobode povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava 2018. godine Odbor će dostaviti Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu pravde, Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama i učesnicima Konferencije.

SEKRETAR ODBORA
Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković